

ชื่อและนามสกุล	นายนิธิพัฒน์ แสงมณี
วิชาเอก	กฎหมายธุรกิจ
สาขาวิชา	นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	1. รองศาสตราจารย์มาน กฤตพลวิมาน 2. อาจารย์ ดร. ชูเกียรติ น้อยนิม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมหมาย จันทรเรือง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์มาน กฤตพลวิมาน)

๒๕/๑๐/๖๕ ๒/๓๖๕

กรรมการ

..... กรรมการ

(อาจารย์วิชัย สุขกลิ่น)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ มาตรการทางกฎหมายต่อการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม

ผู้วิจัย นายนิธิพัฒน์ แสงมณี รหัสนักศึกษา 2524001258

ปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์วิมาน กฤตพลวิมาน (2) อาจารย์ ดร.ฐเกียรติ น้อยนิม

ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาทฤษฎีและหลักกฎหมาย ที่นำมาใช้ในการกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษ ต่อการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ไว้นอกเหนือจากการใช้งานเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลหรือภายในที่พักอาศัย ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์ในทางการค้าหรือแสวงหาผลประโยชน์ในทางธุรกิจ หรือการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม (mere possession) (2) ศึกษาถึงข้อดี ข้อเสีย และผลกระทบในการกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษต่อการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม ว่ามีความเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ (3) ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของการกำหนดโทษอาญาต่อการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม ที่มีแนวโน้มจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยในลักษณะต่างๆ (4) ศึกษาและเปรียบเทียบแนวทางในการกำหนดความผิดสำหรับผู้ครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ รวมทั้งมาตรการบังคับสิทธิโดยใช้โทษอาญาต่อผู้ครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ในกฎหมายต่างประเทศ ว่ามีแนวทางและมาตรการอย่างไร (5) ศึกษาหาแนวทางแก้ไขปัญหที่เหมาะสม และแนวโน้มที่อาจจะเป็นไปได้ในการนำบทกำหนดความผิดต่อการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม มาใช้ในประเทศไทย

การศึกษานี้ เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยทำการศึกษาวิเคราะห์ แหล่งข้อมูลจากบทความ ตำรา วิทยานิพนธ์ เว็บไซต์ และงานวิจัยทางวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการกำหนดความผิดสำหรับการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม (mere possession) ในกฎหมายต่างประเทศ เช่น กฎหมายลิขสิทธิ์มาเลเซีย ค.ศ.1987 หรือกฎหมายลิขสิทธิ์สิงคโปร์ ค.ศ.1987 เป็นต้น หากนำมาใช้ในประเทศไทยจะส่งผลในการยกระดับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ให้สูงขึ้น หรือไม่อย่างไร และจะส่งผลกระทบต่อสาธารณชนในการใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์หรือไม่ พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไข

ผลจากการวิจัยสรุปว่า การกำหนดความผิดสำหรับการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม (mere possession) จะส่งผลในการยกระดับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ของไทยให้สูงขึ้น ช่วยลดจำนวนสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ที่เกิดจากการครอบครองเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล หรือภายในที่พักอาศัยลง โดยไม่เป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิของสังคมที่จะใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ และมีความเหมาะสมที่จะนำมาบังคับใช้ในสังคมไทย

คำสำคัญ ลิขสิทธิ์ การครอบครอง

Thesis title: The Legal Measures for Mere Possession of Copyright Infringement.

Researcher: Mr.Nithipat Sangmanee; **ID:** 2524001258;

Degree: Master of Laws;

Thesis advisors: (1) Viman Kritpolviman, Associate Professor;

(2) Dr. Chukiat Noichim; **Academic year:** 2012

Abstract

The objectives of this research are to (1) study theories and law principles used to define guilt and legal punishment to the infringement of possessing the other's copyright for the purpose other than private or domestic use without commercial or business purpose or mere possession, (2) study advantages, disadvantages and impacts to define guilt and legal punishment of mere possession whether it is suitable for Thai society or not, (3) study problems and obstacles to define punishment for mere possession which tends to impact Thai justice process in many aspects, (4) study and compare the ways to define guilt for the person possessing copyright infringement products as well as the process and criteria to enforce the rights to use criminal punishment to possessor mala fide by using Thai laws and foreign laws, and (5) study and ascertain appropriate solutions and possible trend of using the law concerning with mere possession in Thailand.

The approach for this research is the Documentary Research conducted based on sources, including academic articles, textbooks, dissertations, websites and other academic researches related to possessing copyright infringement in Thailand and those in some specific foreign laws, including the Malaysia Copyright Act 1987 (B.E. 2530) and the Singapore Copyright Act 1987 (B.E. 2530). If these laws were to be used in Thailand, would it leverage the copyright protection in Thailand or potentially impact public in term of utilizing copyright items. This research is to find possible answer as well as offer potential solutions.

The result found that defining punishment of mere possession would help leverage copyright protection in Thailand and reduce possessing of copyright infringement other than private or domestic use. Also, this change would not restrict people in the society from enjoying the rights and gaining benefits from copyright items, and these were assumed to be appropriate to enforce in Thai society.

Keywords: Copyright Possession

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยนี้ ผู้เขียนได้ใช้ทั้งทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ จากการที่ได้ศึกษา กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งผู้เขียนได้ให้ความสนใจในเรื่องกฎหมายลิขสิทธิ์เป็นพิเศษ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดความผิดต่อการครอบครองสิ่งละเมิด ลิขสิทธิ์อีกรูปแบบหนึ่งที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายของต่างประเทศ มาศึกษาวิเคราะห์กรณีที่ต้องนำมา ปรับใช้ในประเทศไทย จะส่งผลดีหรือไม่ อย่างไร ซึ่งย่อมมีทั้งผู้ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่าง แน่นนอน และผู้เขียนเองก็ต้องการให้มีข้อถกเถียงเชิงสร้างสรรค์ทางวิชาการ เพื่อประโยชน์อันจะ เกิดแก่พัฒนาการของกฎหมายลิขสิทธิ์ไทย ต่อไป

การศึกษาวิจัยนี้สำเร็จเป็นวิทยานิพนธ์ได้ เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ท่าน รองศาสตราจารย์วิมาน กฤตพลวิมาน ที่กรุณาสละเวลารับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และให้คำแนะนำทั้งในเชิงทฤษฎีและภาคปฏิบัติ นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้รับความกรุณาจากท่าน อาจารย์อีกท่านหนึ่งคือ อาจารย์ ดร.ชูเกียรติ น้อยนิม รับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งได้ให้ ข้อคิดและแนวคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมหมาย จันทรเรือง ไว้เป็นอย่างสูง ที่ท่านได้ให้ความกรุณารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นอกจากนี้ยังได้รับความ กรุณาจากท่านอาจารย์ วิชัย สุขลิ้ม ที่กรุณารับเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบวิทยานิพนธ์ อีกท่านหนึ่ง วิทยานิพนธ์นี้จะสำเร็จสมบูรณ์ไม่ได้หากไม่ได้รับคำแนะนำด้านกฎหมายจาก คณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิตามที่ได้กล่าวนามไว้เบื้องต้น ซึ่งผู้เขียนขอขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง อีกครั้ง ณ ที่นี้

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ญาติ พี่น้อง รวมทั้งบรรดาเพื่อน และมิตรสหายทุกท่าน ที่ได้ให้กำลังใจและการสนับสนุนผู้เขียนในทุกด้าน ตลอดระยะเวลาของ การศึกษาวิจัยวิทยานิพนธ์นี้ ความดีทั้งหลายที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอยกให้แก่ท่าน ทั้งหลายที่ได้กล่าวถึงแล้วข้างต้น หากมีข้อบกพร่องประการใดหรือกระทบกระทั่งถึงบุคคลอื่นแล้ว ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

นิธิพัฒน์ แสงมณี

มิถุนายน 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์การวิจัย	6
3. สมมุติฐานการวิจัย	7
4. ขอบเขตของการวิจัย	7
5. วิธีดำเนินการศึกษา	8
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
7. นิยามศัพท์เฉพาะ	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ และการคุ้มครองลิขสิทธิ์	14
1.1 แนวความคิดในสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์	17
1.2 ทฤษฎีในการคุ้มครองลิขสิทธิ์	18
1.3 การละเมิดลิขสิทธิ์	20
1.3.1 การละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรง (direct infringement)	20
1.3.2 การละเมิดลิขสิทธิ์โดยอ้อม (indirect infringement)	22
2. แนวคิดในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และความสัมพันธ์กับการคุ้มครองลิขสิทธิ์	24
3. ความหมาย แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายอาญา การกำหนดความผิดและโทษทางอาญา	31
3.1 ความหมายของกฎหมายอาญา	31
3.2 หน้าที่ของกฎหมายอาญา	33
3.3 ความหมายของโทษทางอาญา	33
3.4 วัตถุประสงค์ของการลงโทษทางอาญา	35
3.5 โครงสร้างของความผิดทางอาญา	36
3.6 วิธีการลงโทษทางอาญา	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.7 แนวความคิดเกี่ยวกับการลงโทษ	38
3.7.1 แนวความคิดเรื่องการลงโทษของชีซาร์ แบคคาเรีย	38
3.7.2 แนวความคิดเรื่องการลงโทษของเจริมี เบ็นธัม	38
3.7.3 แนวความคิดเรื่องการลงโทษของเฟอร์รี่	39
3.7.4 แนวความคิดเรื่องการลงโทษของลอมโบรโซ	39
3.7.5 แนวความคิดเรื่องการลงโทษของการฟาโร	39
3.8 ทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษทางอาญา	40
3.8.1 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อให้สาสม	40
3.8.2 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกัน	41
3.8.3 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อปรับปรุงแก้ไขหรือดัดนิสัย	41
3.8.4 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการชดเชยความผิด	41
3.8.5 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่หรือปราบปราม	42
3.8.6 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อให้เป็นที่พอใจแก่ผู้เสียหาย	42
4. สิทธิความเป็นส่วนตัว (Privacy Right) กับการใช้สิ่งละเมิดลิขสิทธิ์	44
บทที่ 3 การกำหนดความผิดต่อการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์	
มาตรการทางกฎหมายต่อการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม	
ปัญหากฎหมาย และผลกระทบในด้านต่างๆ.....	59
1. ความหมายของการครอบครอง (possession) และ	
การครอบครองเกินจำนวนที่เหมาะสม (mere possession)	63
1.1 การครอบครอง (possession)	63
1.2 การครอบครองเกินจำนวนที่เหมาะสม (mere possession)	64
2. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ ตามกฎหมายไทย	65
2.1 การครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อการค้า	65
2.2 การครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม (mere possession) ...	66

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3. ปัญหาทางกฎหมาย เกี่ยวกับการกำหนดความผิดต่อการครอบครอง	
สิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม (mere possession)	67
3.1 ปัญหาเกี่ยวกับลักษณะความผิด	67
3.2 ปัญหาเกี่ยวกับขอบเขต หรือลักษณะของการกระทำความผิด	69
4. ผลดีของการกำหนดความผิดเกี่ยวกับการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์	
เกินจำนวนที่เหมาะสม	70
4.1 ยกระดับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ของไทยให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น	70
4.2 การลงทุนในทรัพย์สินทางปัญญาประเภทลิขสิทธิ์เพิ่มมากขึ้น	71
4.3 ใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องปรามการกระทำผิด	74
4.4 ลดอุปสรรคในการทำความตกลงการค้า	75
4.5 สร้างความเป็นธรรมทางการค้า	78
4.6 เพิ่มความหลากหลายของสินค้าส่งออก	79
4.7 รัฐมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น	81
4.8 ผลดีต่อระบบการค้าระหว่างประเทศ	82
4.9 ผลดีต่อผู้ประกอบการ	83
4.10 ผลดีต่อประชาชนผู้บริโภค	84
5. วิเคราะห์ผลกระทบจากการกำหนดความผิดเกี่ยวกับการครอบครอง	
สิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม	85
5.1 ผลกระทบต่อหลักการพื้นฐานในการคุ้มครองลิขสิทธิ์	85
5.2 ผลกระทบต่อแนวโน้มนโยบายในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพทางเศรษฐกิจ	
ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ	87
5.3 ผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม	90
5.3.1 ปัญหาการแบกรับภาระในการดำเนินคดีของรัฐแทนเอกชน	90
5.3.2 ปัญหาทัศนคติของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์	91
5.3.3 ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน	92
5.3.4 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย	
และความผิดพลาดของกระบวนการยุติธรรม	93

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

5.3.5 ประเด็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย และกลไก ของกระบวนการยุติธรรม ในการลดปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์	94
5.4 ผลกระทบต่อสิทธิความเป็นส่วนตัว (Privacy Right)	96
5.4.1 การคุ้มครองความเป็นส่วนตัวภายในบ้านพัก	96
5.4.2 การคุ้มครองความเป็นส่วนตัวในการใช้สติปัญญา	97
5.4.3 การคุ้มครองเสรีภาพในเคหสถาน	98
5.4.4 การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สิน	100
5.4.5 การคุ้มครองเสรีภาพในทางวิชาการ	101
5.5 ผลกระทบต่อหลักการใช้ที่เป็นธรรม (Fair Use)	102
5.5.1 การคุ้มครองการศึกษาหรือวิจัยงาน	104
5.5.2 การคุ้มครองการใช้งานเพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อประโยชน์ ของตนเองและบุคคลอื่นในครอบครัวหรือญาติสนิท	105
5.5.3 การคุ้มครองผู้ซื้อ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีลิขสิทธิ์	107
5.6 ผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม	109
5.6.1 การเผยแพร่งานสร้างสรรค์ไปสู่สาธารณชนลดน้อยลง	110
5.6.2 ขาดการสนับสนุนและส่งเสริมคุณค่าทางวัฒนธรรมของสังคม	111
5.6.3 การเสริมสร้างพัฒนาการทางความคิดของเด็กและเยาวชนลดลง	112
5.6.4 เกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงงานสร้างสรรค์	113
5.6.5 พัฒนาการทางสังคม และคุณภาพชีวิตของประชาชนลดลง	113
5.6.6 เกิดข้อจำกัดทางการศึกษาของเด็กและเยาวชน	114
5.7 ผลกระทบจากการตรากฎหมายที่ลดทอนเสรีภาพ หรือจำกัดสิทธิของประชาชน	115
5.8 ผลกระทบจากการลงทุนของบริษัทข้ามชาติ (Multinational Corporations) ..	116
5.9 ผลกระทบจากการผูกขาดทางการค้า	118

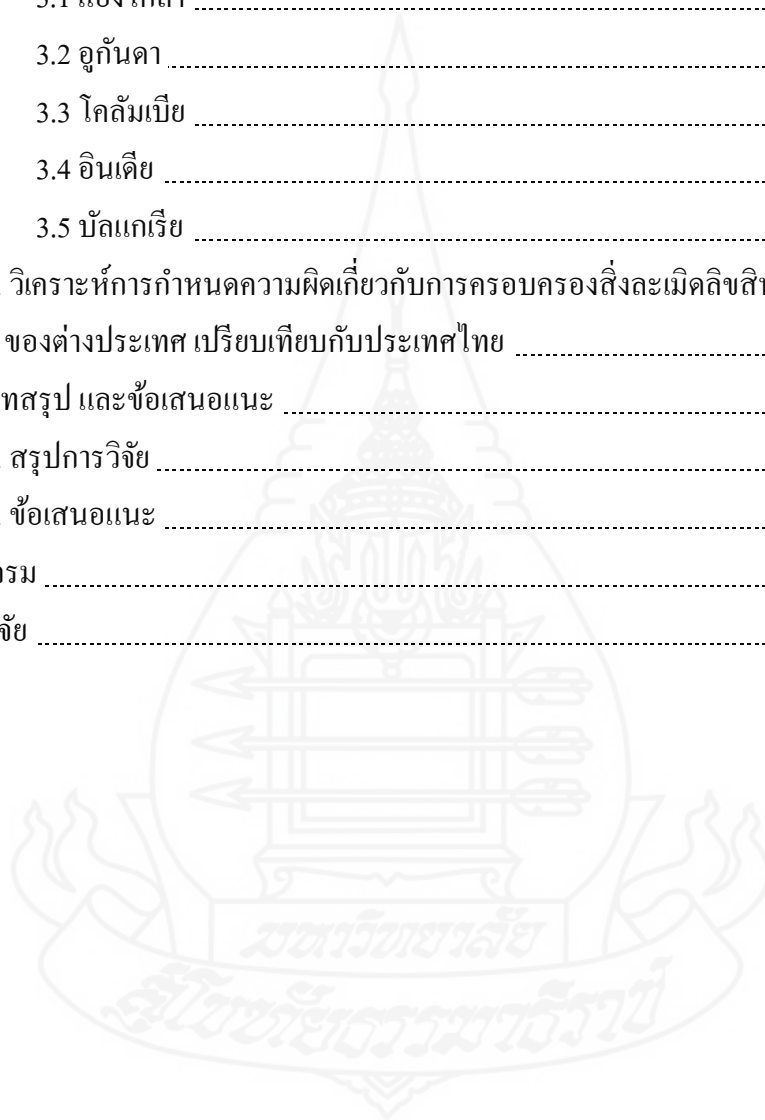
สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 การกำหนดความผิดต่อการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ มาตรการทางกฎหมาย	
ต่อการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสมในกฎหมายต่างประเทศ	
เปรียบเทียบกับประเทศไทย.....	121
1. ความผิดเกี่ยวกับการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อการค้าหรือประกอบธุรกิจ	121
1.1 แคนาดา	122
1.2 อังกฤษ	123
1.3 ออสเตรเลีย	124
1.4 ฟิลิปปินส์	125
1.5 ญี่ปุ่น	127
1.6 นิวซีแลนด์	128
1.7 ไนจีเรีย	129
1.8 โรมานี	130
1.9 ซาอุดีอาระเบีย	130
1.10 ตุรกี	131
1.11 กรีซ	131
1.12 บัลแกเรีย	132
1.13 กานา	133
1.14 ไซปรัส	134
1.15 ใต้หวัน	134
1.16 สวีเดน	135
1.17 อิสราเอล	136
2. ความผิดเกี่ยวกับการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เกินจำนวนที่เหมาะสม (mere possession)	138
2.1 มาเลเซีย	139
2.2 เคนยา	140
2.3 สิงคโปร์	141

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. การกำหนดความผิดสำหรับการใช้ (used) สิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ ถือเป็นความผิด	143
3.1 แองโกลา	143
3.2 อูกันดา	144
3.3 โคลัมเบีย	144
3.4 อินเดีย	145
3.5 บัลแกเรีย	146
4. วิเคราะห์การกำหนดความผิดเกี่ยวกับการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ในกฎหมาย ของต่างประเทศ เปรียบเทียบกับประเทศไทย	147
บทที่ 5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ	151
1. สรุปการวิจัย	151
2. ข้อเสนอแนะ	153
บรรณานุกรม	160
ประวัติผู้วิจัย	171

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1	ตารางแสดงประเภทของสินค้าและมูลค่าการส่งออกของไทยสูงสุด 10 อันดับแรก ครึ่งปีแรกของปี 2554	80
ตารางที่ 4.1	ตารางเปรียบเทียบการกำหนดโทษอาญา สำหรับความผิดต่อการครอบครอง สิ่งละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อการค้าหรือประกอบธุรกิจ ของประเทศต่างๆ.....	137
ตารางที่ 4.2	ตารางเปรียบเทียบหลักเกณฑ์การกำหนดความผิดและการลงโทษ สำหรับการกำหนดความผิดต่อการครอบครองสิ่งละเมิดลิขสิทธิ์ เกินจำนวนที่เหมาะสมของประเทศต่างๆ	142

